

Υπάρχουν παγίδες στο Διαδίκτυο;

ιδέα και δεν μπορούν να εκφράσουν γνώμη για το θέμα αυτό. Καταρχάς να ξεκαθαρίσουμε ότι παγίδα (σύμφωνα και με το λεξικό Μπαμπινιώτη) ονομάζεται κάθε όργανο ή κατασκευή που χρησιμεύει στη σύλληψη θηράματος ή το τέχνασμα που αποσκοπεί στο να ξεγελάσει ή να παρασύρει κάποιον.

Υπάρχουν παγίδες στην πραγματική ζωή μας; Μόνο αν κλείσουμε τα μάτια και ονειρευτούμε, μπορεί να δούμε ένα άδολο κόσμο γύρω μας χωρίς παγίδες. Άλλωστε στις μέρες μας, παρακολουθούμε να εξελίσσεται μια παγκόσμια οικονομική κρίση με απρόβλεπτες συνέπειες. Στην ουσία αυτό ξεκίνησε με κάποιες τράπεζες που έπεσαν στην παγίδα να δανείσουν για αγορά κατοικίας άτομα που δεν θα μπορούσαν να ξοφλήσουν τα δάνειά τους. Απώτερος στόχος ήταν η αποκόμιση κέρδους από τη μελλοντική κατάσχεση της κατοικίας. Η συνεχής δανειοδότηση με τέτοιες συνθήκες οδήγησε σε πτώση των τιμών των κατοικιών με αποτέλεσμα οι τράπεζες τελικά να χάσουν τα λεφτά τους και να μείνουν με κατοικίες που δεν αγοράζει κανείς, αντί να έχουν ένα εύκολο και μεγάλο κέρδος. Έχουμε δηλαδή μια καλοστημένη παγίδα στην οποία αφού έπεσαν τα θύματα, λόγω της μεγάλης επιτυχίας που είχε όσον αφορά το πλήθος των θυμάτων, κατέληξε να παγιδέψει και τους παγιδευτές.

Εμείς οι λίγο μεγαλύτεροι, όταν ξεκινούσαμε να πάμε για σπουδές, και ενώ περιμέναμε στο λιμάνι, λίγο πριν μπούμε στο καράβι για τα ξένα, ακούαμε τις τελευταίες συμβουλές από τους γονείς μας. Να προσέχετε να μην πέσετε στις διάφορες παγίδες (που ήταν γνωστές στον τότε κόσμο). Να προσέχετε τα λεφτά σας να μην σας τα κλέψουν, προσέχετε από τους διάφορους παπατζήδες στους δρόμους, προσέχετε να μην σας τυλίξει καμιά «καλαμαρού» με τα «λοούθκια» της, κ.λπ.

Και πράγματι όταν φτάσαμε στην Αθήνα, μάθαμε για θεάματα με δωρεάν είσοδο, όπου όμως πληρώνεις στην έξοδο, εστιατόρια που έδιναν δωρεάν φαγητό, όμως έπρεπε να πληρώσεις πανάκριβα το ποτό σου κ.λπ. Η πρώτη παγίδα στην οποία ήρθα σε άμεση επαφή ήταν λίγες μέρες μετά την άφιξή μας, όταν πήγαμε να παίξουμε μαζί με ένα φίλο ποδοσφαιράκι στην Ομόνοια. Μετά την πρώτη αναμεταξύ μας αναμέτρηση, αποκτήσαμε 3-4 θεατές. Μετά το τέλος του αγώνα δύο από αυτούς μας ζήτησαν να τους αντιμετωπίσουμε και ήταν πρόθυμοι να πληρώσουν. Έτσι και έγινε. Τους νικήσαμε 10-1. Σαν καλά παιδιά είπαμε να πληρώσουμε και εμείς για ακόμα ένα αγώνα. Δέκτηκαν. Όταν ο αγώνας ξεκίνησε και το σκορ ήταν 3-0 υπέρ μας, άρχισαν να ζητούν πιεστικά να βάλουμε στοίχημα ένα χιλιάρικό (δραχμές βέβαια) για το ποιος θα νικήσει. Αμέσως θυμηθήκαμε τις συμβουλές των γονιών μας και παρά τη μεγάλη πίεση αρνηθή-

● Του Μίκη Παπαιωάννου

*Καθηγητή Πληροφορικής στην Ιερατική Σχολή
Απ. Βαρνάβας*

Πολλοί μπορεί να αρνούνται την ύπαρξη παγίδων στο διαδίκτυο, άλλοι είναι τρομοκρατημένοι από τις πολλές περιπτώσεις που ήρθαν σε γνώση τους, άλλοι πάλι δεν έχουν

καμε. Αρκετά εκνευρισμένοι οι αντίπαλοι συνέχισαν τελικά το παιχνίδι και μας νίκησαν 3-8 μέσα σε λίγα λεπτά. Σηκωθήκαμε και πήγαμε κατευθείαν σπίτι και δεν ξαναπαίξαμε ποδοσφαιράκι.

Η κατάσταση σήμερα βέβαια έχει αλλάξει. Δεν χρειάζεται να πας στα ξένα για να βρεις παγίδες. Τα πάντα σήμερα έρχονται και σε βρίσκουν προσπαθώντας να σε παγιδέψουν μέσα στο ίδιο σου το σπίτι. Είναι προφανές ότι αυτό μπορεί να προκύψει πλέον ανά πάσα στιγμή στον καθένα μας μέσω της χρήσης του διαδικτύου. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η πλοήγηση στο διαδίκτυο, τα chat rooms, η ανταλλαγή μηνυμάτων αμέσως κειμένου, η συνομιλία με αγνώστους, η παρακολούθηση βίντεο ή η ακρόαση μουσικής, η συμμετοχή σε παιχνίδια, η αναζήτηση πληροφοριών, η αγορά προϊόντων, οι τραπεζικές συναλλαγές, γενικά όλες οι ευκολίες που μας παρέχει σήμερα η τεχνολογία μπορούν από μια μικρή απροσεξία να μετατραπούν σε παγίδες που θα μας μετατρέψουν σε παγιδευμένο θήραμα, θα μας παρασύρουν ή θα μας ξεγελάσουν με αποτέλεσμα να έχουμε κόστος οικονομικό, ηθικό, πνευματικό, αλλά ακόμα και κόστος στην υγεία μας (σωματική και πνευματική). Δεν είναι σκοπός μας να σας τρομοκρατήσουμε με τα παραπάνω αλλά να βοηθήσουμε και αν μπορούσαμε να πείσουμε ότι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης των κινδύνων αυτών είναι η συνεχής ενημέρωση και η εγρήγορση για την ύπαρξη των κινδύνων αυτών. Τόσο η άποψη ότι δεν υπάρχουν οι κίνδυνοι αυτοί, όσο και εκείνη που λέει ότι, επειδή δεν μπορείς να γλιτώσεις, καλύτερα να μην χρησιμοποιείς εσύ ή τα παιδιά σου το διαδίκτυο οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα, να δημιουργούμε ανθρώπους που εύκολα μπορούν να μετατραπούν σε παγιδευμένο θήραμα επιτηδίων.

Με τα όσα ακολουθούν θα προσπαθήσουμε να δείξουμε τόσο τρόπους που χρησιμοποιούνται για παγίδευση όσο και τρόπους για αποφυγή της εύκολης παγίδευσης καθώς και πολλά από τα πεδία στα οποία εξαπλώνονται οι κίνδυνοι σήμερα. Σίγουρα δεν μπορούμε να έχουμε ένα ολοκληρωμένο κατάλογο, μια και καθημερινά ανακαλύπτονται νέες παγίδες που πραγματικά εκπλήττουν για την ευφυΐα και την ευρηματικότητα των κατασκευαστών τους. Το σημαντικό βέβαια είναι να εξοικειωθούμε με την ιδέα ότι πρέπει πάντα και με όλα να είμαστε προσεκτικοί. Πρέπει λοιπόν να προσέξουμε τον στίχο ενός σύγχρονου τραγουδιού που λέει πως «Βρήκα ζωή στα μαύρα τα μεσάνυχτα. Δεν είχα τύχη, είχα τα μάτια μου ορθάνοιχτα.». Ασχέτως αν αναφέρεται σε εντελώς διαφορετικές καταστάσεις, πρέπει να καταλάβουμε ότι κανένας μας δεν μπορεί να τα ξέρει όλα, ειδικότερα στο χαοτικό περιβάλλον του διαδικτύου. Πρέπει να καταλάβουμε ότι όλοι έχουμε μαύρα μεσάνυχτα στο θέμα αυτό και γι' αυτό τα μάτια μας πρέπει να τα

έχουμε πάντα ορθάνοιχτα.

Πραγματικά η νοοτροπία αυτή μπορεί καταρχάς να φαίνεται αντίθετη με τις ηθικές αρχές που επικρατούσαν στην κοινωνία μας μέχρι σήμερα. Μέχρι τώρα λέγαμε π.χ. ότι όλοι θεωρούνται αθώοι μέχρι να αποδειχτεί η ενοχή τους. Σήμερα πρέπει να λέμε ότι όλοι είναι πιθανοί ένοχοι ακόμα και αν παρουσιάζονται εντελώς αθώοι. Η ευκολία επικοινωνίας του καθενός μας, μέσω του διαδικτύου, με το κάθε σημείο του πλανήτη, οδηγεί σε παρόμοια συμπεράσματα μια και παρόλο που πιθανόν η κακία να μην αυξήθηκε σημαντικά στον κόσμο, εντούτοις ο καθένας μας μπορεί να έχει πολύ συχνότερες επαφές και με πολύ περισσότερους. Σαν αποτέλεσμα είναι πλέον πολύ πιο πιθανή μια επικοινωνία που κρύβει παγίδες, και άρα επιβάλλεται πολύ περισσότερη προσοχή.

Χαρακτηριστική είναι και η διαφήμιση για την προσεκτική οδήγηση στους δρόμους, όπου δεν καλεί πλέον τους οδηγούς να οδηγούν προσεκτικά, αλλά να οδηγούν αμυντικά. Εννοώντας ότι οι οδηγοί πρέπει να προσέχουν και να προλαβαίνουν εκτός από τις δικές τους απροσεξίες και τις απροσεξίες των άλλων οδηγών. Και αυτό οφείλεται στην ύπαρξη σήμερα πολύ περισσότερων οδηγών και κατ' επέκταση πολύ περισσότερων απρόσεκτων οδηγών.

ΚΑΚΟΒΟΥΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο πιο γνωστός κίνδυνος στο διαδίκτυο (ίσως και ο πρώτος που εμφανίστηκε στους υπολογιστές) είναι αυτός των ιών (virus). Οι ιοί βέβαια εμφανίστηκαν πολύ πριν εξαπλωθεί στον κόσμο το διαδίκτυο και μεταδίδονταν αρχικά από τον ένα υπολογιστή στον άλλο μέσω των δισκετών. Η εξέλιξη της μορφής αυτής κινδύνου για τους υπολογιστές έχει οδηγήσει σήμερα στην ύπαρξη εκατοντάδων χιλιάδων μορφών. Αναλόγως της μορφής του κινδύνου ή του τρόπου μετάδοσης κατατάσσονται σήμερα σε πολλές κατηγορίες, όπου το κοινό χαρακτηριστικό τους είναι η εγκατάστασή τους στον υπολογιστή μας χωρίς την προηγούμενη έγκρισή μας και πολλές φορές εν αγνοία μας.

Έχουμε λοιπόν σήμερα τα προγράμματα που με ένα όνομα τα λέμε malware (malicious + software = κακόβουλο, κακοπροαίρετο πρόγραμμα) :

1. Ιοί (computer viruses) είναι προγράμματα υπολογιστή τα οποία επικολλούνται σε άλλα προγράμματα αντιγράφοντας τον εαυτό τους, χωρίς την έγκρισή και τις περισσότερες φορές χωρίς να γνωρίζει καν την ύπαρξή τους ο χρήστης. Η καθημερινή χρήση των μολυσμένων προγραμμάτων από τον χρήστη οδηγεί σε συνεχή επιμόλυνση όλο και περισσότερων αρχείων με αποτέλεσμα τη διάδοση του ιού σε όλα τα αρχεία του υπολογιστή. Στη συνέχεια είτε μέσω του διαδικτύου, του τοπικού δικτύου, είτε με χρήση δι-

σκέτας, CD, USB δίσκου κ.λπ. μεταδίδεται σε άλλους χρήστες που καθημερινά ανταλλάζουν αρχεία και έρχονται σε επαφή με τον μολυσμένο υπολογιστή. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να προκαλούν διάφορες επιπλοκές στη λειτουργία του μολυσμένου υπολογιστή. Μπορεί π.χ. να διαγράψουν αρχεία του χρήστη, να διαγράψουν αρχεία του συστήματος, να καταστρέψουν ακόμα και το υλικό του υπολογιστή. Βέβαια πολλοί ιοί μπορεί απλά να στέλλουν κάποιες πληροφορίες στον δημιουργό τους, ή να δίνουν διάφορα μηνύματα στον χρήστη, να προβάλλουν εικόνες, να παίζουν μουσική ή βίντεο. Ακόμα και ο πιο ακίνδυνος ιός μπορεί να δημιουργήσει τεράστια προβλήματα στην καλή λειτουργία του μολυσμένου υπολογιστή όπως κατάληψη μεγάλου μέρους της μνήμης του ή μεγάλη καθυστέρηση στη λειτουργία του.

2. Worms (σκουλήκια) είναι προγράμματα που εγκαθίστανται στον υπολογιστή μας μέσω του δικτύου (τοπικού ή διαδικτύου) και μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα παρόμοια με τους ιούς. Επιπλέον βέβαια ο τρόπος μετάδοσής τους δημιουργεί προβλήματα και στην ταχύτητα επικοινωνίας του δικτύου. Η ύπαρξή του βέβαια δεν στηρίζεται στην επιμόλυνση αρχείων όπως οι ιοί, όμως για την απρόσκοπτη λειτουργία του τροποποιεί αρχεία του συστήματος στον μολυσμένο υπολογιστή. Πολλές φορές ο σκοπός τους είναι η δημιουργία προβλήματος στις επικοινωνίες με τη συνεχή μετάδοσή τους με αποστολή από τον ένα υπολογιστή στον άλλο, αλλά συχνά χρησιμοποιούνται από τον δημιουργό τους για να θέσει υπό τον έλεγχό του τον υπολογιστή του χρήστη και να τον χρησιμοποιήσει για δικούς του σκοπούς (συχνά για αποστολή διαφημιστικών ή άλλων μηνυμάτων, κυρίως μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). Υπάρχουν επίσης και worms που οι δημιουργοί τους επικαλούνται καλές προθέσεις, όπως π.χ. την αυτόματη απόκτηση των ενημερώσεων για κάποια προγράμματα ή και γι' αυτό το ίδιο το λειτουργικό σύστημα, την έρευνα για την ευκολία διάδοσης τέτοιων προγραμμάτων ή τη μελέτη των επιπτώσεων που έχει αυτή η διάδοση στην ταχύτητα του δικτύου. Όλα αυτά όμως εφόσον δεν γίνονται με την έγκριση του χρήστη, προκαλούν τα προβλήματα που προκαλούν και όλα τα άλλα malware προγράμματα.

3. Trojan horse (Τρωικός ή Δούρειος ίππος.) Είναι και αυτά προγράμματα τα οποία εγκαθίστανται στον υπολογιστή μας συχνά με τη θέληση του χρήστη, προκειμένου να προσφέρει μια επιθυμητή λειτουργία. Παρόλα αυτά εν αγνοία του χρήστη το πρόγραμμα προβαίνει και σε ένα σωρό άλλες κακόβουλες ενέργειες στον υπολογιστή. Αυτός είναι και ο λόγος που πήρε το όνομα αυτό θυμίζοντας τον τρόπο που οι Έλληνες άλωσαν την Τροία. Ένα τέτοιο παράδειγμα που συμβαίνει συχνά είναι η δωρεάν αποστολή ενός προγράμματος ή ενός εντυπωσιακού screen saver

(πρόγραμμα προφύλαξης οθόνης), το οποίο όμως όταν χρησιμοποιείται αρχίζει εκτός από την προφανή χρήση του (προφύλαξη οθόνης) να προβαίνει σε διάφορες άλλες κακόβουλες ενέργειες.. Τέτοιες ενέργειες μπορούν να είναι η απενεργοποίηση προστατευτικών προγραμμάτων, αποστολή ή λήψη αρχείων από το διαδίκτυο, διαγραφή ή κωδικοποίηση αρχείων του υπολογιστή, ώστε να απαιτείται η ύπαρξή του για να είναι δυνατή η χρήση τους, μετατροπή του υπολογιστή σε υποχείριο των δημιουργών του, αποστολή πορνογραφικού υλικού κ.λπ.

4. Rootkits, είναι προγράμματα που με την εγκατάστασή τους στον υπολογιστή διεκδικούν και παίρνουν δικαιώματα υπερχρήστη από το λειτουργικό σύστημα (root user για λειτουργικό unix ή administrator για windows) και γι' αυτό πήραν και το όνομα αυτό. Όταν επιτύχουν μπορούν να κρύψουν τον εαυτό τους από το σύστημα και έτσι αφενός να δίνουν την ψευδή αίσθηση ασφάλειας στον χρήστη, ενώ τα προγράμματα αυτά εργάζονται στα κρυφά προς όφελος των δημιουργών τους ή για καταστροφή πληροφοριών στον υπολογιστή που τα φιλοξενεί. Με τον τρόπο αυτό προσπαθούν να παρουσιάζουν τον εαυτό τους σαν μέρος του λειτουργικού συστήματος και άρα να μην προκαλούν υποψίες, κρύβουν τον εαυτό τους από προγράμματα antivirus και απενεργοποιούν ή αντικαθιστούν εργαλεία που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στον εντοπισμό τους. Πολλές φορές και εμπορικά προγράμματα χρησιμοποιούν τέτοιες τεχνικές προκειμένου να προσφέρουν κάποιες ευκολίες στον χρήστη, με πιο γνωστά προγράμματα δημιουργίας εικονικών οδηγών CD. Τέτοια προγράμματα αν δεν μπορέσουμε να τα εντοπίσουμε έγκαιρα, οδηγούν στην ανάγκη επανεγκατάστασης ολόκληρου του λειτουργικού συστήματος.

5. Spyware (προγράμματα κατασκοπίας) είναι και πάλι προγράμματα που εγκαθίστανται στον υπολογιστή χωρίς την έγκριση του χρήστη με σκοπό την παρακολούθηση των συνηθειών του. Αυτό μπορεί να ξεκινά από απλή συλλογή πληροφοριών για το ποιες σελίδες επισκέπτεται ο χρήστης στο διαδίκτυο, αλλά και καταγραφή κωδικών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, κωδικών πιστωτικών καρτών, κωδικών πρόσβασης σε λογαριασμούς τράπεζας και γενικά όλων των πληροφοριών που κατά καιρούς εισάγονται από τον χρήστη στον υπολογιστή του. Αυτό εκτός του ότι παραβιάζει τα προσωπικά δεδομένα του χρήστη, εμπεριέχει τον κίνδυνο σημαντικής οικονομικής απώλειας. Λιγότερο επιζήμια είναι η καταγραφή των ιστοσελίδων που επισκέπτεται ο χρήστης, η καταγραφή των σελίδων που επισκέπτεται συχνά, από ποιες σελίδες κάνει αγορές, τι προτιμά να αγοράζει. Μετά από αυτό μπορεί να ανακατευθύνει και να οδηγεί τον χρήστη σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες αναλόγως των προτιμήσεών

του, να προβάλλει προϊόντα που των ενδιαφέρουν από συγκεκριμένες σελίδες, να τροποποιεί την αρχική σελίδα ή τη σελίδα με τη μηχανή αναζήτησης που χρησιμοποιεί κ.λπ. Πολλές φορές οι ενέργειες αυτές καθυστερούν πολύ τόσο τη λειτουργία του υπολογιστή, όσο και την ταχύτητα επικοινωνίας της σύνδεσης του με το διαδίκτυο. Πολλές φορές μάλιστα οι συνεχείς τροποποιήσεις του συστήματος από τα προγράμματα αυτά οδηγούν στη διακοπή της σύνδεσης με το διαδίκτυο. Συνήθως δεν μεταδίδεται με τις μεθόδους των ιών ή των worms αλλά μέσα από προγράμματα ανταλλαγής αρχείων όπως προγράμματα ανταλλαγής αρχείων μουσικής ή βίντεο ή μέσα από άλλα προγράμματα που συνήθως δίνονται δωρεάν και τα φορτώνει στον υπολογιστή του ο χρήστης. Άλλες φορές παρουσιάζονται σε αναδυόμενο παράθυρο (Pop-up windows) όπου γίνεται μια ερώτηση στον χρήστη. (π.χ. θέλετε να ελέγξουμε τον υπολογιστή σας για ιούς; <ΝΑΙ> <ΟΧΙ>). Οποιαδήποτε απάντηση και αν επιλέξει ο χρήστης, ουσιαστικά αρχίζει τη φόρτωση του spyware στον υπολογιστή του.

6. Adware (διαφημιστικά προγράμματα). Από τα πλέον συχνά εμφανιζόμενα προβλήματα με ουσιαστικό σκοπό τη διαφήμιση προϊόντων κάθε μορφής. Εμφανίζουν ξαφνικά διαφημιστικά μηνύματα στον χρήστη για αγορά προϊόντων, για επίσκεψη σε πορνογραφικού περιεχομένου σελίδες, για σελίδες με πειρατικά προγράμματα, πειρατική μουσική ή πειρατικές ταινίες. Στην προσπάθειά του ο χρήστης να απαλλαγεί, κλείνει το παράθυρο αυτό, αλλά η ενέργειά του αυτή έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ή περισσότερων νέων παράθυρων με άλλα διαφημιστικά. Πολλές φορές εταιρείες που αναπτύσσουν λογισμικό, το διαθέτουν δωρεάν στους χρήστες αλλά ενσωματώνουν τέτοια διαφημιστικά σε αυτό, ώστε αφενός να έχουν επιπλέον εισόδημα από τους διαφημιζόμενους, αφετέρου να εξαναγκάζουν τους χρήστες να πληρώσουν προκειμένου να απαλλαγούν από αυτά τα διαφημιστικά μηνύματα. Μέρος των adware μπορεί να χαρακτηριστεί και μια άλλη κατηγορία προγραμμάτων τα Scumware. Τα προγράμματα αυτά αντικαθιστούν μέρος των ιστοσελίδων που επισκέπτεται ο χρήστης με δικά τους διαφημιστικά μηνύματα δίνοντας ένεκα τούτου οικονομικό όφελος στον κατασκευαστή τους.

7. Crimeware (προγράμματα εγκληματικής μορφής). Με χρήση τρόπων που περιγράψαμε προηγουμένως τα προγράμματα αυτά προσπαθούν να κλέψουν από τον χρήστη του υπολογιστή σημαντικά προσωπικά δεδομένα, τα οποία θα χρησιμοποιήσουν για εγκληματικούς σκοπούς. Η μορφή της ζημιάς που επιφέρουν εμπλέκει τις αστυνομικές αρχές μια και αυτή έχει σχέση με απώλεια χρημάτων απευθείας από τους λογαριασμούς του χρήστη ή με εξαπάτηση

και απόσπαση χρημάτων από γνωστούς και φίλους του προσβλημένου χρήστη, που νομίζουν ότι δανείζουν στον γνωστό τους και όχι τον κατασκευαστή του συγκεκριμένου εγκληματικού προγράμματος που έκλεψε και χρησιμοποιεί παράνομα την ταυτότητα του γνωστού τους. Για τον σκοπό αυτό έχει σε όλες τις χώρες ιδρυθεί ειδικό αστυνομικό τμήμα για καταπολέμηση του ηλεκτρονικού εγκλήματος που τα τελευταία χρόνια όχι μόνο αυξάνει σε περιστατικά αλλά και σε μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την αποκομιδή κέρδους από ανυποψίαστους χρήστες του διαδικτύου. Σε περιπτώσεις που η σύνδεση στο διαδίκτυο γίνεται με μόντεμ παρατηρήθηκε η χρέωση με υπέρογκα ποσά του λογαριασμού τηλεφώνου είτε επειδή ένα τέτοιο πρόγραμμα αναλάμβανε και τηλεφώνουσε σε τηλεφωνικές υπηρεσίες με χρονοχρέωση (τύπου 090 όπως ροζ τηλέφωνα) είτε διότι μέσω του υπολογιστή γίνονταν υπεραστικά τηλέφωνα προς όφελος του κατασκευαστή του προγράμματος και με χρέωση στον χρήστη.

Μια άλλη μορφή παγίδας που στήνεται γύρω από όλα αυτά τα malware (κακόβουλα) προγράμματα είναι η εκμετάλλευση της ανασφάλειας που νιώθει ο χρήστης από την ύπαρξή τους. Κατά τη διάρκεια της πλοήγησης στο διαδίκτυο ο χρήστης επισκέπτεται μια ιστοσελίδα όπου αναδύεται συνήθως ένα παράθυρο το οποίο τον πληροφορεί ότι: «Ο υπολογιστής σας κινδυνεύει γιατί είναι γεμάτος με ιούς.», αλλού το μήνυμα είναι του τύπου «Ο υπολογιστής σας είναι πολύ αργός, άρα κάποια προγράμματα ή λάθος ρυθμίσεις το προκαλούν αυτό». Άλλες φορές το μήνυμα λέει ότι «Ο υπολογιστής σας παρακολουθείται» ή ακόμα «Μπορεί να χάσετε τα αρχεία σας, επειδή κάτι δεν πάει καλά στον υπολογιστή σας». Για όλες αυτές ή άλλες παρόμοιες άμεσες απειλές που σας πληροφορεί η σελίδα αυτή ότι αντιμετωπίζει ο υπολογιστής σας, προσφέρει τη λύση με το να φορτώσετε ένα φανταστικό και πολύ αποτελεσματικό πρόγραμμα στον υπολογιστή σας που θα λύσει όλα σας τα προβλήματα. Αν ο χρήστης ξεκινήσει τη διαδικασία για να απαλλαγεί από τα προβλήματα που του αναφέρονται, την έχει βάψει. Ο υπολογιστής του θα γίνει πολύ αργός και σε κάθε βήμα του θα αναδύονται παράθυρα που θα του καθορίζουν πού και πώς θα πληρώσει για να απαλλαγεί, όχι από τα προβλήματα (που δεν είχε στην πραγματικότητα ο υπολογιστής του) αλλά από το πρόγραμμα που φόρτωσε με τον τρόπο αυτό.

ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Πολλές παγίδες για απόσπαση διαφόρων οικονομικών συνήθως ωφελημάτων, στήνονται πάνω στον πόθο που έχουμε όλοι οι άνθρωποι για εύκολο πλουτισμό. Είτε με ηλεκτρονικό μήνυμα είτε μετά από

την επίσκεψή μας σε μια ιστοσελίδα παίρνουμε το μήνυμα του τύπου: «Κερδίσατε λεφτά από κλήρωση που συμμετείχε το email σας», «Κερδίσατε λεφτά διότι είστε ο 999,999 επισκέπτης της σελίδας μας», «Κερδίσατε δωρεάν διαμονή σε εξωτικό νησί» και θα πρέπει να πατήσετε ένα κουμπί για να αρχίσει η διαδικασία για να πάρετε τα κέρδη σας. Η συνέχεια μπορεί να είναι πολύ οδυνηρή για τα οικονομικά σας. Θα σας ζητηθεί πιθανώς να πληρώσετε κάποια έξοδα τράπεζας για να σας αποσταλεί το ποσό που κερδίσατε, μια αμοιβή για τον δικηγόρο που θα κάνει τη μεταφορά ή οτιδήποτε σκέφτηκε ο συντάκτης του προγράμματος για να πάρει την πρώτη δόση του. Βέβαια πολλές φορές το πρόβλημα σταματά μέχρι εδώ και οι απώλειες περιορίζονται στην αμοιβή αυτή. Κάποιοι όμως χοντραίνουν το παιχνίδι, και ζητούν τα στοιχεία του λογαριασμού για να έχουν πρόσβαση και να καταθέσουν τα λεφτά, αλλά αντί να καταθέσουν τα λεφτά που περιμένετε σας αφαιρούν και αυτά που έχετε. Τέτοιες παγίδες έχουν στηθεί και με SMS (μικρά γραπτά μηνύματα) σε κινητά τηλέφωνα όπου σας πληροφορούν ότι κερδίσατε τεράστιο ποσό σε διαγωνισμό και πρέπει να τηλεφωνήσετε.

Άλλοι πάλι εκμεταλλεύονται ακόμα και τη φιλανθρωπία και τη λύπη που νιώθουμε, όταν κάποιος συνάνθρωπός μας έχει πρόβλημα. Ολόκληρες επιστολές συντάσσονται που περιγράφουν μια τραγωδία που έπληξε κάποιον και που σχετίζεται σχεδόν πάντα με πραγματικά γεγονότα, ώστε να είναι ευκολότερα πιστευτή. Από τις πιο γνωστές περιπτώσεις είναι π.χ. «Η καημένη σύζυγος διπλωμάτη που εγκλωβίστηκε σε δικτατορική χώρα μαζί με τα πολλά λεφτά και θέλει βοήθεια. Μπορεί μόνο να τα μεταφέρει σε λογαριασμό του εξωτερικού γι' αυτό και χρειάζεται τον λογαριασμό ενός πετυχημένου επιχειρηματία όπως είσατε εσείς. Θα σας καταθέσει ολόκληρο το ποσό που είναι μερικά εκατομμύρια ευρώ ή δολάρια και μετά θα τα μεταφέρει σε άλλο δικό της λογαριασμό αφήνοντας για σας προμήθεια της τάξης του 30-40%.» Παρόμοιες περιπτώσεις αποτελούν περιπτώσεις «διευθυντή που σκοτώθηκε στο τελευταίο αεροπορικό δυστύχημα και τα λεφτά της εταιρείας εγκλωβίστηκαν» ή «Εταιρεία που ζητά επιτυχημένο επιχειρηματία στο εξωτερικό για αποστολή λεφτών που κέρδισε στη χώρα της. Το στρατιωτικό καθεστώς που κυβερνά επιτρέπει την εξαγωγή συναλλάγματος μόνο προς εταιρείες του εξωτερικού». Όλες αυτές οι ιστορίες πλάθονται για να σας πείσουν ότι υπάρχει για σας μια ευκαιρία να γίνεται εκατομμυριούχοι μέσα σε λίγες μέρες βοηθώντας μάλιστα κάποιον που υποφέρει. Αντί τούτου βέβαια ο λογαριασμός σας σε λίγες μέρες θα φτάσει στο ναδίρ του.

Άλλοτε πάλι περιγράφεται ένα προσωπικό πρόβλημα ή πρόβλημα στενού συγγενή που ζητά απλά

να του στείλετε οποιοδήποτε ποσό για μια εγχείρηση ή αγορά ακριβού εξοπλισμού για την επιβίωσή του. Για τον σκοπό αυτό επισυνάπτονται φωτογραφίες, βίντεο, επιστολές κ.λπ. Σε τέτοιες περιπτώσεις βέβαια πρέπει να ξέρουμε ότι υπάρχει η πιθανότητα να έχουμε και πραγματικό πρόβλημα, οπότε αν πράγματι μπορούμε και θέλουμε να βοηθήσουμε, αρκεί απλά να ζητήσουμε περισσότερα στοιχεία τα οποία να μπορούν να επιβεβαιωθούν.

Μια άλλη μέθοδος που χρησιμοποιείται για απόσπαση χρημάτων, αφού πρώτα με ένα κακόβουλο πρόγραμμα αποκτήσει κάποιος πρόσβαση στο ηλεκτρονι-

κό ταχυδρομείο του χρήστη, στέλλει σε όλες τις επαφές (γνωστούς και φίλους) του χρήστη, ηλεκτρονικό μήνυμα στο οποίο περίπου αναφέρει με δραματικό ύφος ότι για κάποιο λόγο ταξίδεψε σε κάποια παράξενη χώρα (συνέδριο, διακοπές, εργασία κ.λπ.), εκεί έπεσε θύμα ληστείας και ζητά χρήματα για να ξεφλήσει τους λογαριασμούς του μια και του πήραν όλα τα λεφτά του καθώς και τις πιστωτικές του κάρτες. Τα λεφτά θα τους τα δώσει πίσω μόλις επιστρέψει στην πατρίδα. Όσοι ενδιαφέρονται να βοηθήσουν πρέπει να του ζητήσουν μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος επιπλέον πληροφορίες για τον λογαριασμό που θα καταθέσουν τα λεφτά. Αντιλαμβάνεστε ότι αν κάποιοι προχωρήσουν και αποστείλουν λεφτά στον γνωστό τους, τότε άλλος θα πάρει τα λεφτά και άλλος θα τα χρωστά.

Ένας άλλος τρόπος απόκτησης χρημάτων είναι μέσω πλειστηριασμών για εντελώς παράξενα πράγματα. Εδώ μπορεί να προσφέρεται ένα προϊόν πολύ μικρής πραγματικής αξίας με απώτερο στόχο να ικανοποιηθεί μια άλλη πιο σοβαρή και αγαθή ανάγκη. Ένα τέτοιο περιστατικό πλειοδοτούσε ένα απλό δείπνο με μια κοπέλα με σκοπό να μαζέψει λεφτά για τις σπουδές της. Άλλη κοπέλα πλειοδοτούσε την παρθενία της για παρόμοιο σκοπό. Ο σκοπός είναι να βρεθεί κάποιος που έχει διαθέσιμο ένα μεγάλο ποσό χρημάτων για να του το αποσπάσουν με κάποιο τρόπο.

ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ

Μια άλλη παγίδα που στήνεται με διάφορες μορφές είναι οι πυραμίδες (γνωστές και σαν αλυσίδες). Η μορφή αυτή της παγίδευσης υπήρχε και πριν την έλευση των υπολογιστών. Η μέθοδος συνίσταται στην αποστολή ενός μηνύματος σε πολλούς χρήστες, στο οποίο αναφέρεται κάποιο πρόβλημα, μια ανάγκη ενός προσώπου, μια μέθοδος για επιτυχία ή για εύκολο πλουτισμό. Στα παλιά χρόνια η μέθοδος αυτή συνίστατο στην αποστολή κανονικών επιστολών, ενώ σήμερα χρησιμοποιούνται τα ηλεκτρονικά μηνύματα (email). Πολλές φορές εμπλέκουν και τη θρησκεία και εμμέσους εκβιασμούς στο μήνυμα αναφέροντας ότι κάποιος άγιος ή ο Δαλάι Λάμα τους φώτισε για να ξεκινήσουν αυτό το πράγμα, και ότι όσοι το έκαναν είδαν πολλαπλά οφέλη ενώ όσοι το αγνόησαν έπαθαν πολλά. Η ουσία είναι ότι πάντα καλείσαι να στείλεις αυτό το μήνυμα σε όσο περισσότερους γνωστούς σου μπορείς. Ο σκοπός είναι είτε να μπλοκαριστούν οι servers και τα συστήματα διαδικτύωσης είτε η απόκτηση χρημάτων, αν αναφέρεται στο μήνυμα ότι πρέπει να στέλλεις και ένα μικρό ποσό μαζί με το μήνυμα.

Παραδείγματα υπερφόρτωσης του δικτύου αποτελούν περιπτώσεις όπου το μήνυμα αναφέρεται σε

ένα αγαθό σκοπό. Τέτοιες περιπτώσεις αποτελούν η ανακάλυψη ενός νέου ιού που τα προγράμματα προστασίας δεν τον εντοπίζουν και που είναι πολύ επικίνδυνος, γι' αυτό και πρέπει να ενημερώσεις όλους τους γνωστούς σου. Το μήνυμα αυτό το ξεκίνησε η Microsoft, η Symantec ή μια άλλη μεγάλη εταιρεία λογισμικού. Αν το στείλεις μπορεί να σώσεις τους γνωστούς σου, αν όχι θα τους καταστρέψει ο ιός. Άλλοτε πάλι μπορεί να σου πουν ότι κάποιος έχει σοβαρότατο πρόβλημα υγείας και μια μεγάλη εταιρεία του είπε ότι για κάθε αποστολέα που θα φτάσει αυτό το μήνυμα θα του δίνει ένα δολάριο, ή αν του στείλεις μια ευχή θα πληρωθεί για όσες ευχές πάρει κ.λπ. Πρέπει λοιπόν να πάει σε όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα για να σωθεί.

Άλλοτε πάλι το μήνυμα έχει καθαρά αγαθό σκοπό. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν η ανάγκη για αίμα, ενός παιδιού που κινδυνεύει η ζωή του, η ανάγκη για μυελό των οστών και έλεγχος συμβατότητας κ.λπ. Επειδή τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι και πραγματικές, η απλή αναφορά ενός ονόματος, χωρίς τηλέφωνα και διευθύνσεις προφανώς θα πρέπει να

ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ

Προκειμένου κάποιοι να έχουν εύκολο κέρδος εκμεταλλεύονται και την ανάγκη των ανθρώπων για φάρμακα. Η σημερινή κοινωνία δημιουργεί πολλές ανασφάλειες όσον αφορά την υγεία μας, γι' αυτό και πολλοί άνθρωποι κυριολεκτικά τρέφονται με φάρμακα. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και διάφορα φυτικά ή άλλα φυσικά σκευάσματα με θαυματουργές ενέργειες. Μια μεγάλη γκάμα φαρμάκων ή άλλων σκευασμάτων που περιλαμβάνουν φάρμακα για απλές ασθένειες όπως γρίπη, για καταπολέμηση του άγχους, φάρμακα που υπόσχονται αιώνια νεότητα, που βοηθούν στην απώλεια βάρους, για βελτίωση της σεξουαλικής δραστηριότητας, και ένα σωρό άλλα, πωλούνται στο διαδίκτυο χωρίς πολλές διαδικασίες, χωρίς συνταγή γιατρού και σε πολύ χαμηλές τιμές. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι η ποιότητα και οι συνθήκες κατασκευής και αποστολής τέτοιων φαρμάκων δεν υπόκεινται σε κανένα έλεγχο, οπότε εύκολα δημιουργούνται πολλές αμφιβολίες για το αν τελικά το αποτέλεσμα θα δώσει βελτίωση ή θα χειροτερέψει την υγεία των ανθρώπων που θα τα χρησιμοποιήσουν. Είναι γνωστό το μεγάλο πρόβλημα που δημιουργήθηκε στην εθνική άρσης βαρών της Ελλάδος με σκευάσματα-βιταμινών που παράγγειλαν από το διαδίκτυο και που περιείχαν απαγορευμένες ουσίες.

Πολλές φορές η προώθηση τέτοιων προϊόντων γίνεται με έμμεσο τρόπο, όπως π.χ, καλούν τους χρήστες να συμμετάσχουν σε ένα ερευνητικό πρόγραμμα για απώλεια βάρους με νέα επαναστατική μέθοδο, ή καλούν σε συμμετοχή σε άλλο πρόγραμμα για να μείνετε για πάντα νέοι. Άλλες φορές επικαλούνται τη σοφία της αρχαίας κινέζικης ιατρικής, την ανακάλυψη νέων μεθόδους από μελέτη μεθόδων που χρησιμοποιεί η φύση, κ.λπ. προσπαθώντας να πείσουν ότι διαθέτουν κάτι το πρωτοποριακό και δοκιμασμένο.

Σε τέτοια φάρμακα που συνήθως διακινούνται παράνομα, εύκολα μπορούν να συμπεριληφθούν ουσίες που προκαλούν εξάρτηση, οπότε ο χρήστης σιγά - σιγά εθίζεται και θέλει συνεχώς να τα αγοράζει. Πολλές φορές εταιρείες που διακινούν τέτοια φάρμακα διακινούν και ναρκωτικά, οπότε εύκολα μπορούν ξεκινώντας από απλά φάρμακα να παρασύρουν τους πελάτες τους με τρόπο στα ναρκωτικά ή σε άλλες απαγορευμένες ουσίες.

Σε πολλές ιστοσελίδες με πρόσχημα τη θεραπεία διαφόρων ασθενειών, και με χρήση επιτρεπομένων ουσιών δίνονται συνταγές για παρασκευή ναρκωτικών. Άλλες πάλι ιστοσελίδες για παρόμοιους σκοπούς δίνουν οδηγίες για την καλλιέργεια φυτών από τα οποία προκύπτουν οι ναρκωτικές ουσίες.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

μας βάλει σε υποψίες, ενώ η ύπαρξη τέτοιων στοιχείων θα πρέπει να μας οδηγεί σε επιβεβαίωση μια και τα στοιχεία αυτά μπορεί να είναι είτε ψεύτικα είτε κάποιου άσχετου ανθρώπου.

Ο πιο προφανής και προσφιλής βέβαια λόγος για τη δημιουργία μιας πυραμίδας είναι για απόκτηση χρημάτων. Σε τέτοιες περιπτώσεις σου αναφέρουν ότι πρέπει να τους στείλεις ένα ποσό (π.χ. 50 δολάρια) για να σου πουν τον τρόπο να βγάζεις 1000 δολάρια τη μέρα. Συχνά βέβαια ο τρόπος είναι ο γνωστός. Κάνε ό,τι κάνω και εγώ. Στείλε σε όσο περισσότερους μπορείς, μήνυμα να σου στείλουν λεφτά για να τους πεις και εσύ τον τρόπο. Μια νέα έκδοση του συστήματος αυτού ζητεί αντί να στείλεις χρήματα μόνο στον αποστολέα, να στείλεις χρήματα σε μια λίστα ονομάτων που συνοδεύει την επιστολή. Στην περίπτωση αυτή όταν θα στείλεις την επιστολή στους γνωστούς σου θα πρέπει να αφαιρέσεις τον τελευταίο στη λίστα και να βάλεις τα στοιχεία σου στην αρχή της. Με αυτή την μέθοδο θα παίρνεις λεφτά από πολύ περισσότερους παρά με την παλιά έκδοση.

